

Factsheet arbeidsmarkt zorg en wjk Groningen 2017

ZorgpleinNoord

ZorgpleinNoord is het grootste werkgeversverband voor zorg en welzijn in Noord-Nederland. Tot 1 januari 2017 was het werkgebied Groningen en Drenthe en sinds die datum hoort daar ook de provincie Friesland bij. In totaal worden bijna 270 werkgevers (± 65.000 fte) vertegenwoordigd uit alle branches van de sector zorg en wjk. Onder de zorg- en wjk-sector vallen de zorgbranches: ziekenhuizen, geestelijke gezondheidszorg (GGZ), gehandicaptenzorg, verpleging, verzorging en thuiszorg (vvt), huisartsen, gezondheidscentra en overige (eerstelijns)zorg. De wjk-branches bestaan uit welzijn en maatschappelijke dienstverlening (wmd), jeugdzorg en kinderopvang.

Daarnaast zien ook gemeenten in toenemende mate de meerwaarde van samenwerking met ZorgpleinNoord en in het bijzonder geldt dit voor het sociaal domein.

ZorgpleinNoord ondersteunt en informeert werkgevers op het terrein van arbeidsmarkt vraagstukken. Dit doet zij door het uitvoeren van arbeidsmarktonderzoek, het leveren van een bijdrage aan mobiliteitsvraagstukken, het imago van de sector en het geven van voorlichting over werken in de sector.

Op deze wijze wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de balans op arbeidsmarkt voor vraag en aanbod.

Landelijk is ZorgpleinNoord vertegenwoordigd in RegioPlus, het samenwerkingsverband van 14 regionale werkgeversverbanden, en werkt daarin nauw samen met het ministerie van VWS.

De missie van ZorgpleinNoord is het leveren van een waardevolle bijdrage aan zorg & welzijn en daarmee aan de leefbaarheid in de regio.

In deze factsheet, opgesteld door ZorgpleinNoord, komen de volgende onderwerpen aan bod:

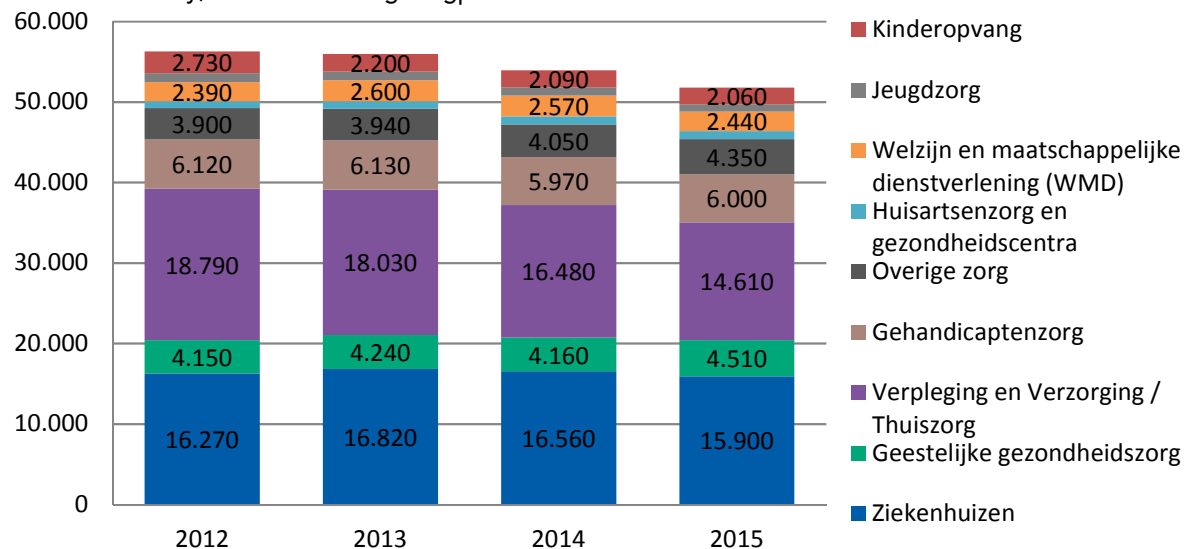
1. Huidige stand van zaken werkgelegenheid per branche
2. Toekomstverwachtingen sector zorg en wjk
3. Vacature-ontwikkeling ZorgpleinNoord
4. Toekomstverwachting per kwalificatie sector zorg en wjk
5. Onderwijsontwikkelingen
6. Demografische ontwikkelingen
7. Conclusies

1. Afname werkgelegenheid in Groningen 2012-2015

- Van alle Groningse werknemers werkt bijna één op de vijf (19,7%) in de sector zorg en wijk (bron: CBS, bewerking Prismant/CAOP, 2016). Dit zijn ruim 50.000 mensen ($n=51.760$).
- In de provincie Groningen is vergeleken met 2012, het aantal werknemers in de sector zorg en wijk in 2015 met 4.380 werknemers gedaald (-7,8%).
- Branches waarin onder andere een duidelijke daling heeft plaatsgevonden, zijn: kinderopvang -24,5% ($n= -670$), verpleging, verzorging, en thuiszorg -22,2% ($n= -4.180$) en jeugdzorg -19,1% ($n= -210$).
- Branches die onder andere zijn gegroeid: huisartszorg en gezondheidscentra 19% ($n= 160$), overige zorg 11,5% ($n= 450$), geestelijke gezondheidszorg 8,7% ($n= 360$) en welzijn en maatschappelijke dienstverlening 2,1% ($n=50$).

Figuur 1: Ontwikkeling aantal werknemers per branche in Groningen van 2012-2015

Bron: Kiwa Carity, 2016a bewerking ZorgpleinNoord.

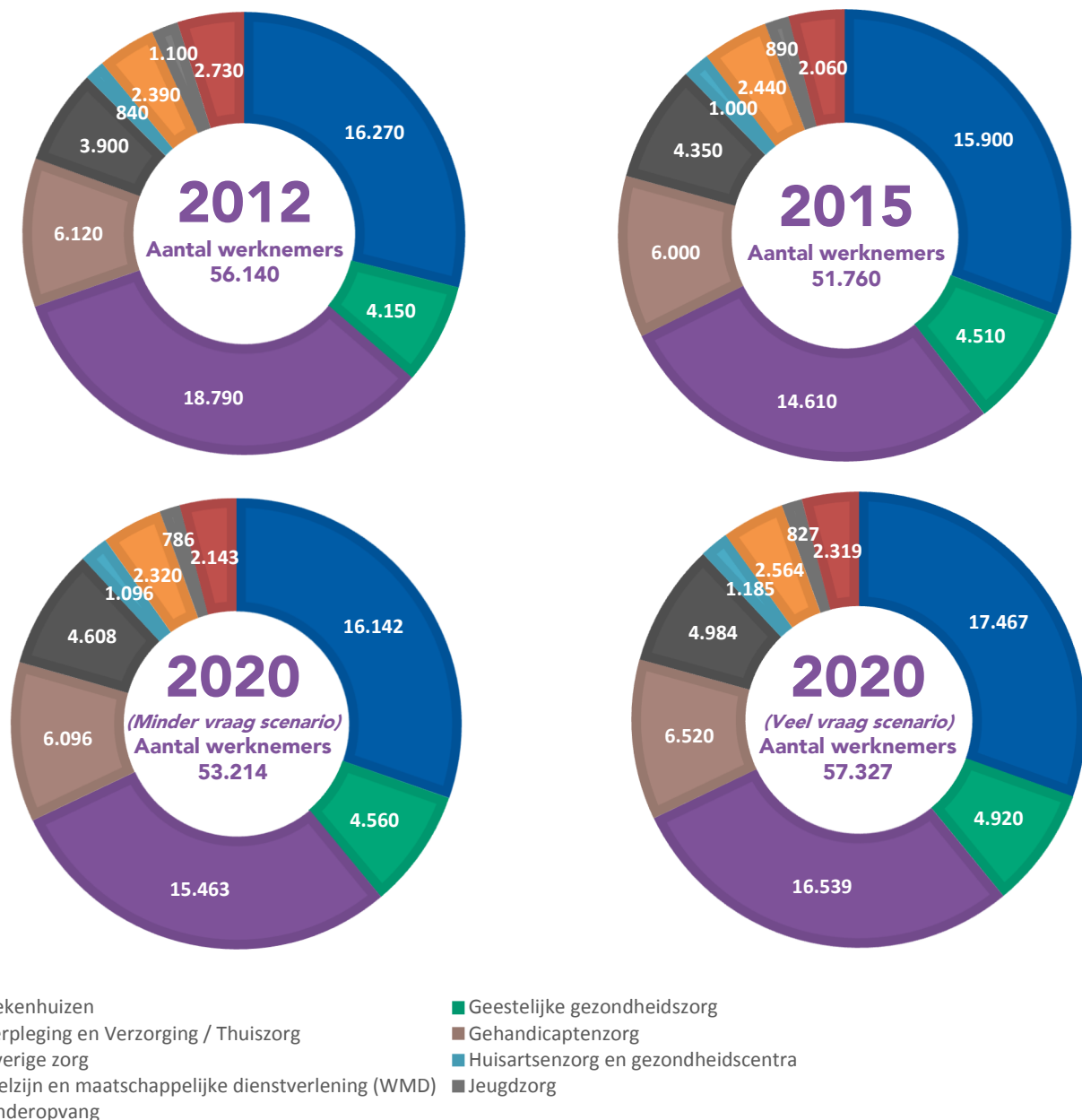

2. Werkgelegenheid in Groningen trekt naar verwachting weer aan

- De verwachting is dat, na de getoonde daling tussen 2012-2015 (figuur 1), de werkgelegenheid in de sector zorg en wjk langzaam weer aantrekt naar ruim 53 duizend werknemers bij een minder vraag scenario (n=53.214) en naar ruim 57 duizend werknemers bij een veel vraag scenario (n= 57.327) (voor meer informatie over veel en minder vraag scenario zie voetnoot 1, blz. 4).
- Grote stijgingen (2015-2020) worden verwacht in de branches: huisartsenzorg en gezondheidscentra (18,5% bij veel vraag en 9,6% bij minder vraag), verpleging, verzorging en thuiszorg (13,2% bij veel vraag en 5,8% bij minder vraag) en kinderopvang (12,6% bij veel vraag en 4% bij minder vraag).
- Minder grote stijgingen of zelfs dalingen (2015-2020) worden verwacht in branches: jeugdzorg (-7,1% bij veel vraag en -11,7% bij minder vraag) en welzijn en maatschappelijke dienstverlening (WMD) (5,1% bij veel vraag en -4,9% bij minder vraag).

Figuur 2: Ontwikkeling aantal werknemers per branche in Groningen 2012, 2015 en 2020

Bron: Kiwa Carity, 2016a bewerking ZorgpleinNoord.

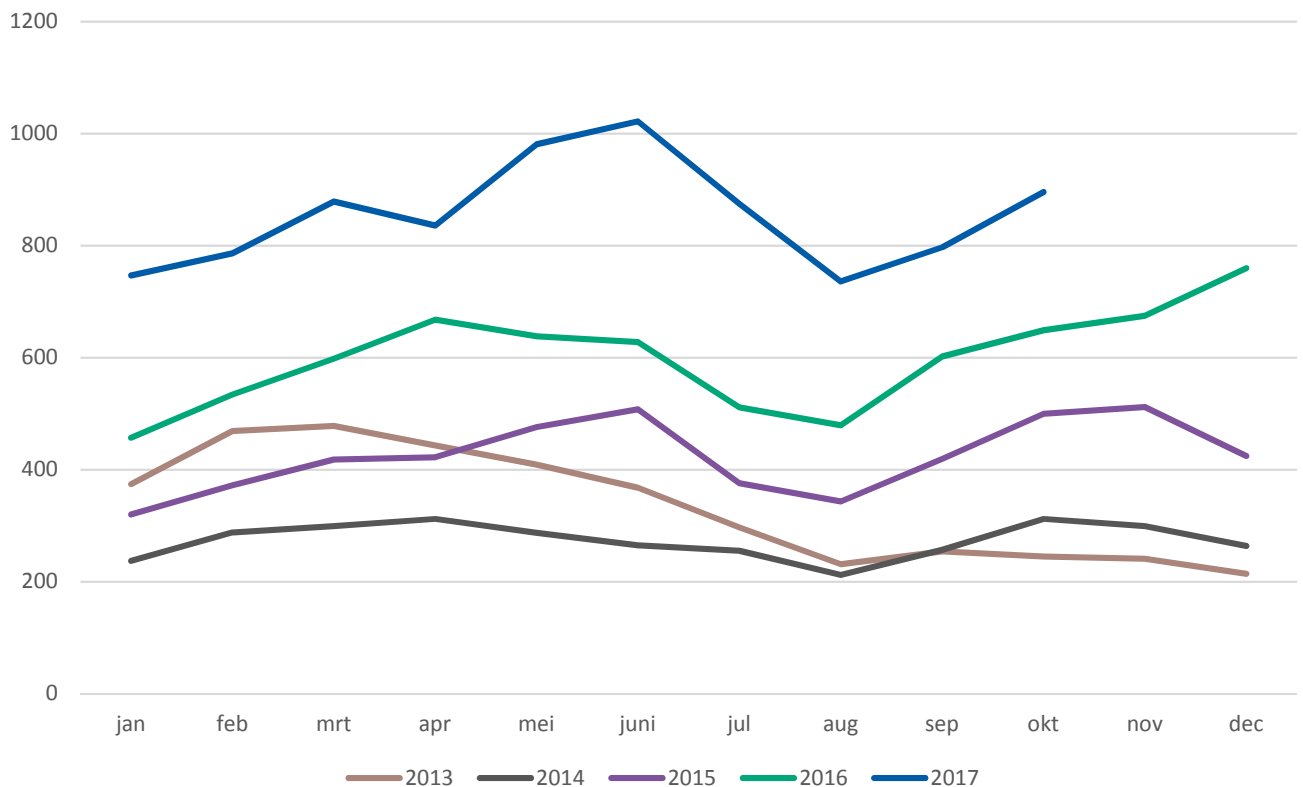

3. Toenemend aantal vacatures op ZorgpleinNoord

- Niet alleen de brancheprognoses van Kiwa Carity 2016 (figuur 2)¹ laten een groeiverwachting zien, ook het aantal vacatures op de site van ZorgpleinNoord maakt afgelopen jaren een duidelijke groeiontwikkeling door, zoals te zien in figuur 3.
- In de maand juni 2017 is voor het eerst de grens van 1.000 vacatures per maand doorbroken (n=1.022), vergeleken met bijvoorbeeld het aantal vacatures in juni 2013 (n=368) zijn dit ruim 650 vacatures meer (n=662).
- In de periode januari-oktober 2017 worden gemiddeld per maand de meeste vacatures geplaatst door de branches: verpleging, verzorging en thuiszorg (n=315), geestelijke gezondheidszorg (n=166) en gehandicaptenzorg (n=164).
- In de periode januari-oktober 2017 worden gemiddeld per maand de meeste vacatures geplaatst voor de functiegroepen: verpleegkundigen (n=185), verzorgenden (n=142) en sociaal pedagogisch (n=140).

Figuur 3: Vacature-ontwikkeling ZorgpleinNoord 2013-2017

Bron: ZorgpleinNoord vacaturesite, 2017

¹ Voor de prognose van de werkgelegenheid per branche in 2020 is links het meest negatieve scenario (minder vraag) en rechts het meest positieve scenario (veel vraag) gegeven. Het veel vraag scenario is gebaseerd op de verwachte landelijke groei van de zorguitgaven en de daarbij behorende landelijke groei van de financiële middelen. Het minder vraag scenario gaat uit van een lagere werkgelegenheids groei per branche dan de groei van de beschikbare financiële middelen.

4. De Groningse arbeidsmarkt wordt de komende jaren krappere

- Onderstaande tabel laat zien dat vergeleken met 2017 de arbeidsmarkt voor sector zorg en wijk in 2020 krappere aan het worden is. Er bestaan nog steeds kleine overschotten maar deze overschotten nemen wel af.²
- De arbeidsmarkt wordt krappere naarmate het opleidingsniveau van de kwalificaties stijgen. De tekorten worden vooral verwacht bij kwalificaties op mbo-4 en hbo-niveau.
- In 2020 worden in Groningen onder andere tekorten aan werknemers verwacht met de kwalificaties: verpleegkundige hbo bij veel vraag -10% (n= -307) en bij minder vraag -5% (n= -163), pedagogisch medewerker mbo-4 bij veel vraag -5% (n= -37) en bij minder vraag -2% (n= -14) en culturele maatschappelijke vorming hbo bij veel vraag -6% (n= -16) en -3% bij minder vraag (n= -7).
- In 2020 worden in Groningen onder andere overschotten aan werknemers verwacht met de kwalificaties: verpleegkundige mbo-4 bij veel vraag 2% (n=123) en bij minder vraag 5% (n=291), medewerker maatschappelijke zorg mbo-4 bij veel vraag 4% (n=95) en bij minder vraag 7% (n=154) en pedagogiek hbo bij veel vraag 9% (n= 51) en bij minder vraag 11% (n=63).

Tabel 1: Verwachte tekorten (-) en overschotten (+) Groningen per kwalificatie en scenario in 2017 en 2020

Bron: Kiwa Charity 2017 bewerking ZorgpleinNoord

tussen -1 en 1 % tekort

-1 en groter

1 en groter

evenwicht

tekort

overschot

Kwalificaties mbo & hbo	Aantal werknemers	Veel-vraag		Minder-vraag	
	2015	2017	2020	2017	2020
Verzorgende mbo-3	6.890	2%	0%	4%	3%
Medewerker maatschappelijke zorg mbo-3	570	14%	13%	16%	16%
Pedagogisch medewerker mbo-3	450	15%	14%	15%	16%
Verpleegkundige mbo-4	6.110	3%	2%	5%	5%
Doktersassistent mbo-4	1.670	-1%	-4%	0%	0%
Medewerker maatschappelijke zorg mbo-4	2.360	4%	4%	6%	7%
Pedagogisch medewerker mbo-4	770	-2%	-5%	2%	-2%
Sociaal cultureel werker mbo-4	80	3%	5%	5%	7%
Sociaal dienstverlener mbo-4	80	-3%	-7%	-1%	-3%
Verpleegkundige hbo	3.060	-5%	-10%	-3%	-5%
Sociaal pedagogische hulpverlening hbo	2.570	3%	1%	4%	3%
Pedagogiek hbo	590	6%	9%	8%	11%
Maatschappelijk werk en dienstverlening hbo	910	1%	-2%	3%	1%
Culturele en maatschappelijke vorming hbo	290	-5%	-6%	-3%	-3%
Totaal	26.400	2%	0%	4%	3%

² Of er sprake is van een tekort of een overschot aan arbeidskrachten, wordt bepaald door de verwachte vraag van werkgevers af te zetten tegen het verwachte aantal mensen dat zich aanbiedt op de arbeidsmarkt. De verwachte vraag van werkgevers bestaat uitbreidingsvraag (meer of minder werkgelegenheid) en vervangingsvraag (medewerkers die sector verlaten vanwege o.a. pensionering, baan in een andere sector of ontslag). Het aanbod van mensen bestaat uit instroom vanuit het onderwijs, zij-instromers, herintreders en mensen die zich aanbieden vanuit een uitkering. Tekort: vraag van werkgevers is groter dan het aanbod van mensen. Overschot: vraag van werkgevers is kleiner dan het aanbod van mensen.

5. Aantal onderwijsdeelnemers in zorg en wijk ten opzichte van totaal neemt af in Groningen en Drenthe

- Het percentage mbo onderwijsdeelnemers in Groningen en Drenthe³ dat een opleiding volgt in de sector Zorg en wijk ten opzichte van het totaal aantal mbo onderwijsdeelnemers is gedaald van 29,4% in 2012 naar 27,7% in 2016 (-1,8%). Bij hbo is dit -0,9% en bij wo -1,9%.
- Deze daling komt vooral door de daling in het aantal onderwijsdeelnemers in de sector welzijn, zowel bij mbo (-1,9%), hbo (-1,7%) en wo (-1,5%).
- Opleidingen waar het aantal onderwijsdeelnemers onder andere hard dalen zijn: helpende (niveau 2) -58,4% (n= -573), pedagogisch werk (niveau 3) -93,2% (n= -558) en pedagogische wetenschappen (niveau 7) -27,3% (n= -163).
- Opleidingen waar het aantal onderwijsdeelnemers onder andere hard stijgen zijn: verpleegkundige (niveau 4) 28,5% (n=769), maatschappelijke zorg (niveau 4) 31,2% (n=445), verpleegkundige (niveau 6) 46,7% (n=606) en geneeskunde master (niveau 8) 10,4% (n= 145).

Tabel 2: Overzicht aantal onderwijsdeelnemers zorg en welzijn Groningen en Drenthe 2012-2016

Bron: DUO bewerking ZorgpleinNoord, 2017

Opgenomen instellingen:

MBO: Alfa-College, Noorderpoort, Menso Alting, ROC Drenthe college en Terra.

HBO: Hanze Hogeschool Groningen.

WO: Rijksuniversiteit Groningen.

Groningen en Drenthe	2012	2013	2014	2015	2016	2012-2016
Deelnemers MBO Zorg en Welzijn	10.239	10.365	9.921	9.820	9.817	-422
Deelnemers HBO Zorg en Welzijn	7.731	8.019	7.931	7.992	8.287	556
Deelnemers WO Zorg en Welzijn	7.197	7.230	7.354	7.149	7.042	-155
Deelnemers MBO Zorg	6.294	6.677	6.461	6.411	6.474	180
Deelnemers HBO Zorg	4.756	5.090	5.060	5.150	5.468	712
Deelnemers WO Zorg	3.753	3.824	3.971	3.967	3.837	84
Deelnemers MBO Welzijn	3.945	3.688	3.460	3.409	3.343	-602
Deelnemers HBO Welzijn	2.975	2.929	2.871	2.842	2.819	-156
Deelnemers WO Welzijn	3.444	3.406	3.383	3.182	3.205	-239
Percentage deelnemers Zorg en Welzijn t.o.v. totaal MBO	29,4%	29,9%	29,1%	28,5%	27,7%	-1,8%
Percentage deelnemers Zorg en Welzijn t.o.v. totaal HBO	30,7%	30,6%	29,9%	29,9%	29,8%	-0,9%
Percentage deelnemers Zorg en Welzijn t.o.v. totaal WO	26,6%	26,6%	26,3%	25,6%	24,6%	-1,9%
Percentage deelnemers in Zorg t.o.v. totaal MBO	18,1%	19,3%	19,0%	18,6%	18,2%	0,2%
Percentage deelnemers in Zorg t.o.v. totaal HBO	18,9%	19,4%	19,1%	19,3%	19,7%	0,8%
Percentage deelnemers in Zorg t.o.v. totaal WO	13,9%	14,1%	14,2%	14,2%	13,4%	-0,4%
Percentage deelnemers in Welzijn t.o.v. totaal MBO	11,3%	10,7%	10,1%	9,9%	9,4%	-1,9%
Percentage deelnemers in Welzijn t.o.v. totaal HBO	11,8%	11,2%	10,8%	10,6%	10,1%	-1,7%
Percentage deelnemers in Welzijn t.o.v. totaal WO	12,7%	12,5%	12,1%	11,4%	11,2%	-1,5%
Totaal onderwijsdeelnemers Zorg en Welzijn	25.167	25.614	25.206	24.961	25.146	-21
Zorg en Welzijn onderwijsdeelnemers t.o.v. totaal	28,9%	29,1%	28,5%	28,0%	27,4%	-1,5%

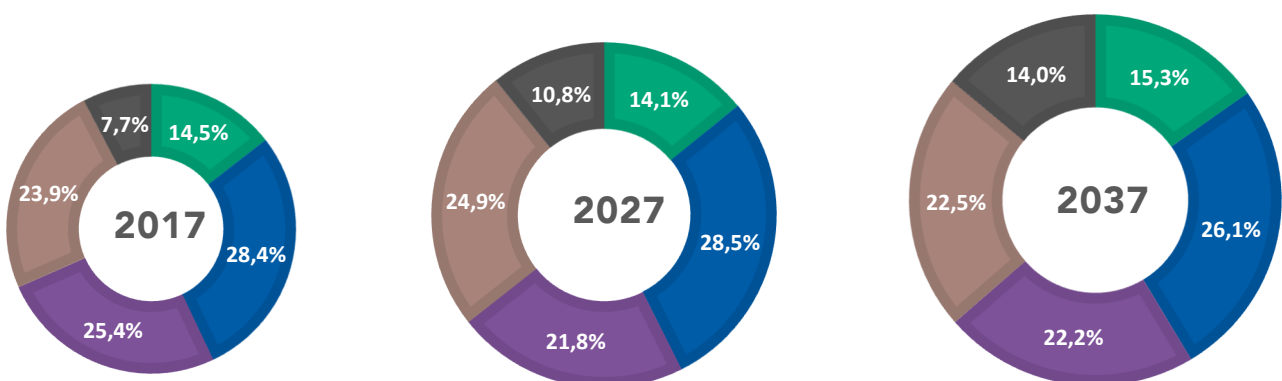
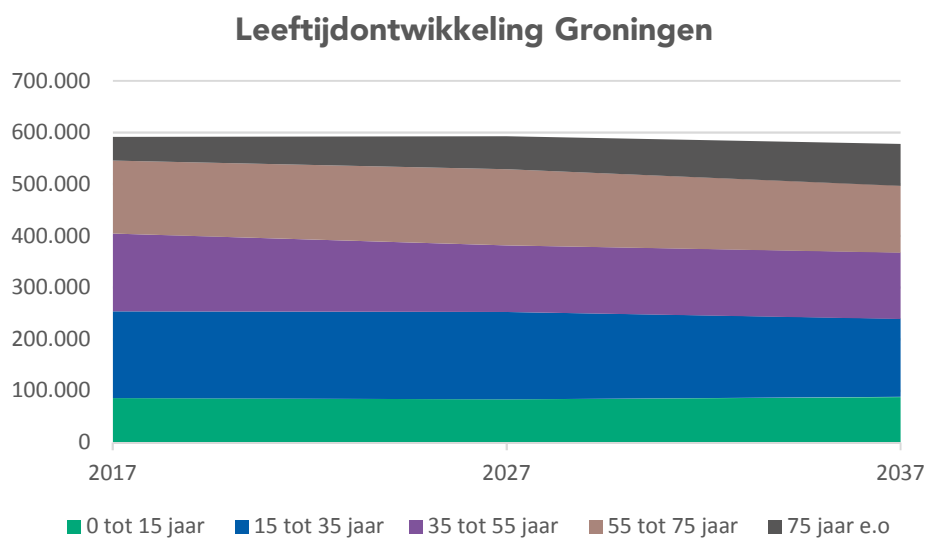
³ Het is niet mogelijk om Groningen en Drenthe apart weer te geven vanwege het feit dat cijfers van DUO worden gegeven per instelling en o.a. Alfa College en Noorderpoort in beide provincies zijn gevestigd.

6. Het totaal aantal inwoners in Groningen neemt af maar er komen meer mensen met een leeftijd van 75 jaar en ouder

- De komende twintig jaar daalt het aantal inwoners in de provincie Groningen naar verwachting met ruim 13.000 mensen (n= -13.300). Een daling van 2,3%.
- De grootste daling van het aantal Groningers, namelijk 14,8%, wordt verwacht in de leeftijdscategorie van 35 t/m 55 jaar (n= -21.200).
- In tegenstelling tot de andere leeftijdscategorieën, is de verwachting dat het percentage van mensen met de leeftijd van 75 en ouder in Groningen bijna verdubbelt van 7,7% in 2017 naar 14,0% in 2037 (n= 35.100).

Figuur 4: Verwachte leeftijd ontwikkeling Groningen 2017, 2027 en 2037

Bron: PBL en CBS 2016, bewerking ZorgpleinNoord 2017

7. Conclusies factsheet

- In de periode 2012-2015 is het aantal werknemers in de sector zorg en wijk sterk afgenomen.
- Naar aanleiding van het prognosemodel van Kiwa Carity (2016) en het sterk aantal toenemende vacatures op de vacaturesite van ZorgpleinNoord is de verwachting dat de vraag naar werknemers in de sector zorg en wijk in de komende jaren weer sterk zal toenemen.
- Cijfers van Duo laten zien dat het aantal onderwijsdeelnemers in de sector zorg en wijk ten opzichte van het totaal aantal onderwijsdeelnemers licht afneemt. Deze daling komt vooral door minder onderwijsdeelnemers van welzijnsopleidingen.
- Cijfers van het CBS tonen aan dat het totaal aantal inwoners in Groningen gaat dalen maar dat het aantal mensen met een leeftijd van 75 jaar en ouder juist sterk zal toenemen.
- Naar verwachting groeit de werkgelegenheid in de sector zorg en wijk en wordt de arbeidsmarkt de komende jaren krappere. Daarbij neemt door vergrijzing en ontgroening het aantal potentiële zorgvragers de komende twintig jaar behoorlijk toe en daalt het aantal potentiële zorgverleners. Het is een hele opgave om nu en in de toekomst aan personeel te komen die de groeiende zorgvraag aan kan.

Bronnen:

- DUO (2017). Geraadpleegd 23 november 2017 op:
https://www.duo.nl/open_onderwijsdata/databestanden/mbo/onderwijsdeelnemers/
https://duo.nl/open_onderwijsdata/databestanden/ho/ingeschreven/hbo-ingeschr/
https://duo.nl/open_onderwijsdata/databestanden/ho/ingeschreven/wo-ingeschr/
- PLB en CBS (2016). *Regionale bevolking- en huishoudensprognose 2016*.
- Prismant en CAOP (2016). *Regionaal Tabellenboek 2016 (versie excl. scenariotabellen)*.
- Prismant en CAOP (2016). *Arbeid in Zorg en Welzijn, Jeugdzorg en Kinderopvang. Integreerend Rapport*.
- Prismant (2016). *Databank >Regionaal > Werkgelegenheid >Branches*. Geraadpleegd 5 januari 2017 op:
<http://www.azwinfo.nl/jive>
- Prismant (2017). *Arbeidsmarkttool 2016-2020*. Geraadpleegd 16 februari 2017 op:
<http://www.azwinfo.nl/documents/Arbeidsmarkttool>.
- ZorgpleinNoord (2017). *Ontwikkeling aantal geplaatste vacatures per maand*.
<https://www.zorgpleinnoord.nl/>

Heeft u vragen naar aanleiding van deze factsheet dan kunt u contact nemen met één van de onderzoekers van ZorgpleinNoord namelijk:

Karin Doornbos, tel. 050-5757 470 / email: k.doornbos@zorgpleinnoord.nl.

Jort Voerman, tel 050-5757 470 / email: j.voerman@zorgpleinnoord.nl.